

ALGERIA MATA LA NOVA PRIMAVERA CABILENCA

DOS MESOS DE VIRULENTA I MASSIVA REACCIÓ AL CARRER HAN SERVIT PER FER VIURE UNA "SEGONA PRIMAVERA" AL POBLE BERBER. UN INFORME OFICIAL ACUSA LA POLICIA DELS AVALOTS A LA CABÍLIA MENTRE, TANT A AQUESTA ZONA COM A LA RESTA D'ALGÈRIA, LA DEMOCRÀCIA I LA LLIBERTAT PASSEN ARA PER LA SOLUCIÓ ALS PROBLEMES SOCIOECONÒMICS. I JA HI HA QUI PARLA D'AUTONOMIA.

La mare de Guerma Massinissa estava embarassada aquell 1980, quan el Govern no va autoritzar una conferència sobre poesia en llengua berber del segle XVI a càrrec de l'escriptor Mouloud Mammeri. La prohibició va ser l'origen de la revolta coneguda com la "primavera cabilenca" (*Tasfut Imazighen*), i el punt de partida del renaixement de la identitat dels mal anomenats berbers va anar acompanyat d'una forta repressió en què es van comptar milers de detencions i 32 morts mai no reconeguts oficialment. No se sap si la mare del jove Massinissa va enfrontar-se aleshores amb les forces de l'ordre, però encara avui no pot creure que el seu fill, acusat d'un simple furt, entrés i no sortís el 18 d'abril passat de la gendarmeria de Beni Douala.

Esdevingut punt d'inflexió de la reivindicació *amazigh* (berber), aquest fet s'ha traduït en una reacció virulenta als carrers, contestada pels gendarmes amb una

política de "tirar a matar" difícil de dissimular. Pedres contra bales, la "Intifada cabilenca" pot haver causat més d'un centenar de víctimes mortals. Fins i tot un informe encarregat pel mateix president algerià Abdelaziz Bouteflika, acusa a la policia de transformar una manifestació pacífica en un conflicte civil. L'informe oficial reconeix la mort de 50 civils i reflecteix l'existència de més d'un miler de ferits. La mort de Guerma Massinissa "en disparar-se accidentalment la pistola d'un agent", segons la versió de les autoritats locals, ha recordat massa la impunitat amb què es va cometre l'assassinat, ara fa tres anys, del cantant i militant berber Lounès Matoub en un fals control de carretera. Ningú no va confiar aleshores, ni vol sentir a parlar ara, de les comissions d'investigació encarregades a corre-cuita pel Govern, sobretot tenint present que aquests recursos s'han mostrat incapaçs, en els darrers anys, d'assenyalar els responsables de matances de pobles sencers o d'antics presidents.

Més enllà de la Cabília. Després de llançar successives crides a la calma dels cabilencs, Bouteflika va comprovar que la revolta va adoptar un clima d'insurrecció en un clam per la justícia social, ha traspassat els límits de la Cabí-

lia estricta cap a les ciutats d'Orà, Blida, Annaba i Genchela, i va culminar en la impressionant manifestació que el 14 de juny passat va aplegar gairebé un milió de persones a Alger sota un sol crit: "No a l'estat policíac i integrista."

Bouteflika, sense el suport del Front de Forces Socialistes (FFS) de Hocine Aït Ahmed i de l'Agrupació per la Cultura i la Democràcia (RCD) de Saïd Sadi, partits majoritaris a la Cabília, s'ha refugiat en els partits integristes moderats que participen en el Govern en la crisi més greu del seu mandat. Sense cap tipus de representativitat a la Cabília, les forces integristes no violentes han recuperat la influència perduda des que van veure com una amenaça per a la unitat nacional una reforma de la Constitució, exigida pels cabilencs i promesa tímidament pel president, que donaria oficialitat al *tamazight*, la llengua berber. La coalició conservadora-integrista formada per sis partits ha donat suport a la "fermesa" policíaca i en el millor dels casos ha atorgat amb el seu silenci. No ha estat així el posicionament de l'RCD, que ha retirat els seus dos ministres, o de l'FFS, principal impulsor de les manifestacions, que ha remès Bouteflika a complir el document de quinze punts acordat pels comitès dels pobles cabilencs. Entre els punts destacats, aquests

comitès han demanat el processament de tots els responsables dels crims, la "sortida immediata" del país de les brigades de gendarmeria, el reconeixement de la població berber sense referèndums ni condicions i el disseny d'un pla d'urgència socioeconòmic per a la Cabília. A tot això, més de 600 gendarmes han demanat el canvi de destinació davant els avalots i els militars encara ara mantenen un silenci inquietant.

Les tradicionals reivindicacions lingüístiques i culturals de la Cabília des de la independència han passat aquesta vegada a un segon terme davant el profund descontentament econòmic i social que experimenta Algèria, en conjunt, i la Cabília, en concret.

En contrast amb la Primavera del 1980, aquest perceptible canvi en la naturalesa de les reivindicacions ha aconseguit generar simpaties en altres racons del país, on fins ara es percebien les manifestacions cabilenques com a simple expressió regionalista.

Les arrels de l'esclat. Algèria és un país que al llarg dels anys ha demostrat tenir una inesgotable paciència per afrontar conflictes polítics i socials. La guerra d'alliberament, les massacres integristes i el poder militar són lloses que ara fa dos anys es podien haver enterrat

Manifest dels Pobles Cabilencs

1. Que l'estat indemnitzí de manera urgent tots els ferits i les famílies dels màrtirs de la repressió durant els esdeveniments.
2. Que els tribunals processin els responsables, els que van donar ordres i els que van executar crims contra la població, que han de ser expulsats dels cossos de seguretat i del funcionariat.
3. Que s'atorgui la condició de màrtir a cada víctima de la dignitat durant aquests fets i que es protegeixin tots els testimonis del drama.
4. Que se'n vagin immediatament de la Cabília les brigades de gendarmeria i les forces de reforç de les Companyies Republicanes de Seguretat (CRS).
5. Que s'anul·lin els procediments judicials oberts contra tots els manifestants i que s'absolguin les persones que ja van ser jutjades durant aquests esdeveniments.
6. Que es posi fi immediatament a les expedicions i accions de càstig, les intimidacions i les provocacions contra la població.
7. Que es dissolguin les comissions d'investigació impulsades pel poder.
8. Que se satisfaci la reivindicació de la població berber en totes les dimensions (d'identitat, de civilització, de llengua i de cultura) sense referèndums ni condicions prèvies, i que es consagri el *tamazight*, el berber, com a llengua nacional i oficial.
9. Que l'estat garanteixi els drets socials i econòmics, i totes les llibertats democràtiques.
10. Que desapareguin les polítiques de subdesenvolupament i d'empobriment del poble algerià.
11. Que siguin instàncies democràticament escollides les que assumeixin totes les funcions executives de l'estat i dels cossos de seguretat.
12. Que es creï un pla d'urgència socioeconòmic per a la Cabília.
13. Que es lluiti contra la injustícia i l'exclusió.
14. Que s'estableixi un fons i ajut de subsidi de desocupació per a tothom qui demani feina.
15. Que hi hagi una resposta oficial, urgent i de forma pública a aquest plec de reivindicacions.

Un reflex al Marroc

Els fets de la Cabília, amb tota probabilitat, acceleraran el ritme de la lluita de les associacions berbers al Marroc, on la reivindicació principal és idèntica: el reconeixement del *tamazight* com a llengua nacional i oficial dins la Constitució del Regne, juntament amb l'àrab. Tot i que no està tan estructurada políticament, la identitat berber al Marroc ja fa alguns mesos que comença a fer passos significatius, a remolc dels esdeveniments algerians. El "Manifest berber", signat el primer de maig de l'any passat per 229 personalitats, representa la proclama més explícita a favor de l'*amaziguitat* al Marroc en molts anys. Els signataris del manifest havien de reunir-se per Sant Joan a Bouznika, en segona assemblea, amb un tema damunt la taula: el salt de les associacions berbers al terreny polític. A darrera hora, però, les autoritats marroquines van desautoritzar la reunió. Una mesura de força que caldrà veure si es repeteix, a l'octubre, davant la convocatòria d'una marxa per tot el país en defensa de la llengua berber. *A. B. / M. C.*

La revolta de la desesperança

amb el contracte per la "concordia civil" proposat per Bouteflika. La seva política de reconciliació nacional, basada en els pactes amb els islamistes moderats de Mahfoud Nahnah, els laics del RCD i alguns antics militants de l'històric FLN, va introduir l'esperança del canvi. El fracàs d'aquesta estratègia, dinamitada pels integristes i l'ala dura de l'exèrcit, s'ha afegit a una situació econòmica insostenible. Ni l'augment constant en els darrers vint mesos del preu del petroli, principal font d'ingressos algeriana, ha aconseguit aturar una crisi que s'arrossega des de l'entrada del país a l'economia de mercat, ara fa set anys.

Rica en recursos naturals, Algèria disposa de la reserva més important de gas natural del món i d'una gran quantitat de jaciments petrolers. Els dos recursos plegats representen el 85% dels ingressos de l'estat. Però més enllà del sector energètic, que no ha deixat de rebre mai importants inversions estrangeres, la resta d'àmbits econòmics viuen en un estat de pur abandonament. A això cal afegir, a més, que la reforma de l'economia socialista imperant fins fa una dècada a través de programes de privatització es troba en punt mort, frenada per nombroses lluites d'interessos. Aquesta situació repercuteix de manera alarmant en la taxa de desocupació, oficialment

La revolta de la Cabília amenaça d'estendre's per tot el país que acumula els problemes davant la indiferència dels dirigents que s'atribueixen l'herència de la revolució contra la presència colonial francesa. La Cabília, però, representa un pas més cap a una insurrecció popular, que sembla inevitable si el president Abdelaziz Bouteflika no pren mesures immediates per eliminar la corrupció i la impunitat i millorar una economia que fa aigües.

El problema és que Bouteflika és un ostatge dels militars, els mateixos que el van ascendir a la presidència fa dos anys, en unes eleccions sense cap altre candidat. El temps ha confirmat el que sospitava, que Bouteflika (en la imatge de la pàgina següent) disposava d'un marge de maniobra mínim davant uns militars erigits en una elit que es reparteix els recusus, sobretot el petroli i les comissions de les importacions, com si fos un botí de guerra. Han quedat en no res, per tant, les promeses de democratització i els programes socials, que tantes esperances van despertar fins el punt que se'n parlés com el Gorbaxov algerià.

En lloc d'enfrontar-se amb els problemes, Bouteflika s'ha replegat i ha tret el garrot. En el gest bruscat i autoritari ens ha recordat el cap de la diplomàcia que fou del president Houari Boumediene, quan Algèria era un far en el qual es miraven els països subdesenvolupats i les esquerres occidentals. D'aquella Algèria de discurs progressista, de sensibilitat envers les lluites anticolonials però tan repressiu com ara no en queden els ideals sinó algunes persones, com Bouteflika i els militars, entre ells els generals Hamari i Nezzar, que traven uns canvis que posarien en evidència la seva immortalitat.

La revolta de la Cabília és una revolta de la desesperança més que no una protesta lingüística o nacional. En l'espontaneïtat s'assembla a la d'octubre de 1988, que va provocar que el president Benjedid accelerés la democratització. Tretze anys després, el règim torna a estar assetjat, incapaç d'aturar la insurrecció dels islamistes, enemistat amb l'oposició moderada laica i sense cap projecte polític raonable. **Antoni Castel**

estimada en un 35%, però que entre els joves de menys de 25 anys es podria arribar a enfilars, segons càlculs independents, fins al 80%.

En un país amb uns índexs de població juvenil desorbitats, l'esclat del malestar popular no ha sorprès ningú. I encara menys a la regió de la Cabília, la més poblada i, alhora, més menystinguda pel Govern, amb taxes d'inversió nul·les i on la principal font de subsistència són els diners enviats pels familiars des de l'emigració a França, Bèlgica o altres països d'Europa. Tot i ser les regions catalitzadores de l'actual crisi, la protesta no es pot circumscriure únicament a les zones berbers, ja que han estat importants els reflexos de malestar en altres *wilayas* (prefectures) del país. Bona part dels mitjans de comunicació independents reconeixen, en aquesta línia, que la revolta és sobretot una expressió de base social, més que identitària, contra un sistema, un poder, unes institucions, uns partits i una pràctica política enquistats a Algèria. El que denuncien els ma-

nifestants de Tizi Ouzou és, amb lleus matisos, el mateix per què poden protestar la majoria de ciutadans de fora de la Cabília, perquè el que es reclama és la fi de la inutilitat i inactivitat del poder. L'Assemblea Popular Nacional (APN) no representa el poble: sols és la legitimitat institucional del poder.

Divorci amb la classe política. La població algeriana ha generalitzat el convenciment que el remei de la independència ha estat pitjor que la malaltia del colonialisme. El centralisme, l'autoritarisme, la burocratització i la utilització de les estructures de l'estat per a beneficis personals o de grups han creat una perillosa rasa entre els dirigents polítics i els ciutadans. Per a la Cabília, el canvi del punt de dependència de París a Alger ha empitjorat la situació, amb un nou centre que treballa per homogeneïtzar l'estat. Des de l'inici dels aldarulls han estat prohibits tots els actes públics amb presència de dirigents polítics, mentre que la massa només

obeeix les directrius dels comitès dels pobles. Diverses seus dels majoritaris RCD i FFS han estat arrasades pel foc.

Davant la forta demanda de ciutadania i la manca total d'institucions representatives, diversos intel·lectuals com Salem Chaker apunten a l'autonomia com un reforç de la llibertat i la democràcia, sota una idea central: "Si l'estat no se'n fa càrrec, ha de traspasar tot el que pugui ser eficaçment assumit a nivell regional." Qui vegi en aquesta màxima una possible vel·leïtat independentista *amazig*, que escolti la veu de la germana de Lounès Matoub en el tercer aniversari de l'assassinat del líder cabilenc: "l'única independència que reclamem és la d'Algèria. La qüestió identitària no es pot resoldre sinó en el marc d'una democratització general. És el contrari del que passa. Sord a totes les reivindicacions, el règim només respon amb trets reals i tanca tots els espais de llibertat".

Albert Balanzà / Martí Crespo

Les tradicionals reivindicacions culturals i lingüístiques han passat aquesta vegada a un segon terme, davant d'un profund descontentament social i econòmic